

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangmaatregel (SR)

Inhoudsopgave

Gebruikte afkortingen	3
1 Algemeen	4
1.1 Wat is terugbetaalbaar	5
1.1.1 Verplicht aanvullend onderzoek	5
1.1.2 Bodemsanering	5
1.1.3 Ontmanteling van ondergrondse installaties voor opslag en verdeling van motorbrandstoffen ..	6
1.1.4 Nazorg	6
2 Documenten	8
2.1 Rekeningstaat	8
2.1.1 Invullen rekeningstaat.....	9
2.2 Detail van de rekeningstaat	10
2.3 Verklaring inzake steunmaatregelen	14
2.4 Attest waaruit blijkt dat de houders werden verwijderd in overeenstemming met de toepasselijke milieunormen	14
2.5 Attest, eindverklaring of akte opgesteld door de bevoegde gewestelijke overheid.....	15
2.6 Facturen en betalingsbewijzen	15
2.7 Onderzoeken.....	15
Bijlage 1: Toelichting per post zoals deze voorkomen in de rekeningstaat	16
Algemene toelichting	16
1 Onderzoekswerken	17
1.1 OBO	17
1.2 ABO.....	18
1.2.1 Uitvoering ABO	18
1.2.2 Laboratorium ABO.....	18
1.3 BSP	18
1.3.1 Opmaak project	18
1.3.2 Laboratorium BSP	20
1.3.3 Opmaak vergunningsaanvraag	20
2 Saneringswerken	20
2.1 Veiligheidscoördinatie	20
2.2 Bodemsaneringsdeskundige begeleiding	20
2.2.1 Milieukundige begeleiding en tussentijdse rapportage	20
2.2.2 Laboratorium BSW	21
2.2.3 Monitoring of nazorg.....	21
2.2.4 Uitvoeren van eindonderzoek	22
2.3 Algemene aanneming	22
2.3.1 Werfinrichting (inclusief maatregelen KVGM).....	22
2.3.2 Ontmanteling van de ondergrondse brandstofinstallatie	22
2.3.3 Grondwerken	23

Datum: 17/01/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.1 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangmaatregel (SR)

2.3.4	Stabiliteitsmaatregelen	25
2.3.5	Bemaling bij grondwerken	25
2.3.6	Grondwaterzuivering bij grondwerken.....	25
2.3.7	Andere algemene aannemingskosten niet vervat in 2.3.1 tem 2.3.6	25
2.4	Transport verontreinigde grond.....	27
2.5	Ex-situ grondverwerking	29
2.5.1	Biologische reiniging.....	29
2.5.2	t.e.m. 2.5.4 Overige verwerkingsmethodes.....	29
2.6	In-situ (incl. benodigde infrastructuur en verbruik).....	30
2.6.1	Bodempluchtexttractie/ injectie.....	30
2.6.2	On-site landfarming	30
2.6.3	Airsparging	30
2.6.4	Pump & Treat.....	31
2.6.5	Gestimuleerde natuurlijke attenuatie	31
2.6.6	Andere in-situ werken.....	31

Datum: 17/01/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.2 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier

Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

Gebruikte afkortingen

- ABO: afperkend bodemonderzoek - beschrijvend bodemonderzoek, nader onderzoek
ABR: verzekering alle bouwplaats risico's
BATNEEC: Best available technology not entailing excessive costs
BR: Brussel
BSP: bodemsaneringsproject - saneringsonderzoek
BSW: bodemsaneringswerken
CT: civieltechnische werken
EBSD: erkende bodemsaneringsdeskundige
GSWA: gewijzigd samenwerkingsakkoord
IS: in-situ werken
KVGM: kwaliteit, veiligheid, gezondheid, milieu
MB: milieukundig begeleider - Deskundige die de opvolging tijdens de uitvoering van de bodemsaneringswerken garandeert
MD: milieudeskundige (bodemsaneringsdeskundige, milieucoördinator)
OBO: oriënterend bodemonderzoek, prospectief onderzoek
OVB: ondernemer vereniging bodemsaneerders
P&T: pump & treat - in-situ techniek waarbij de verontreiniging door middel van grondwateronttrekking behandeld wordt.
SR: sluiting retroactief (bij wijze van overgangsmaatregel)
SWA: samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de uitvoering en financiering van de bodemsanering van tankstations
TV: technisch verslag
V: verderzetting
VC: veiligheidscoördinator
VL: Vlaanderen
VR: verderzetting retroactief (bij wijze van overgangsmaatregel)
WA: Wallonië
WZI: waterzuiveringsinstallatie

Datum: 17/01/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.3 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier

Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

1 Algemeen

Deze procedure dient als hulpmiddel bij het opstellen en indienen van een aanvraag tot terugbetaling van de kosten gemaakt in het kader van de bodemsaneringswerken.

Alle documenten die u nodig heeft voor de indiening van uw dossier kunt u terugvinden op onze website www.bofas.be onder de rubriek 'aanvragen en documenten' bij het hoofdstuk *Fase 2: Aanvraag tot terugbetaling van de saneringskosten.*

Als uw aanvraag ontvankelijk en volledig is verklaard door BOFAS, en nadat u voor de uitgevoerde bodemsaneringswerken een eindverklaring heeft ontvangen van de bevoegde overheid, kunt u bij BOFAS een aanvraag tot terugbetaling indienen.

Kort samengevat bevat een terugbetalingsdossier een overzicht van:

- 1) de uitgevoerde saneringswerken;
- 2) de gemaakte kosten voor het uitvoeren van deze saneringswerken (vb. facturen);
- 3) de betalingsbewijzen en
- 4) de huidige stand van zaken op het terrein.

Deze procedure behandelt de sluitingsdossiers bij wijze van overgangsmaatregel. Voor de sanering van tankstations in het kader van verderzetting en verderzetting bij wijze van overgangsmaatregel wordt verwezen naar de procedure T8501_PRO_indienen terugbetalingsdossier V-VR welke specifiek dit type dossiers behandelt.

Conform het samenwerkingsakkoord komt het Fonds tussen voor de kosten van:

- verplicht aanvullend onderzoek,
- ontmanteling van ondergrondse installaties voor opslag en verdeling van motorbrandstoffen, dit voor zover deze noodzakelijk moeten verwijderd worden in het kader van de bodemsaneringswerken;
- bodemsanering,
- nazorg.

Komen niet in aanmerking voor tussenkomst van het Fonds:

- de bodemsaneringskosten van de bodemverontreiniging die vreemd is aan de uitbating van het tankstation (vb. afvalolie, huisbrandolie, petroleum, zware metalen, PAK's, ...);
- de bodemsaneringskosten van de bodemverontreiniging die ontstaan is ten gevolge van een incident dat zich na de aanvraag tot tussenkomst heeft voorgedaan;

Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de tussenkomst van het Fonds steeds beperkt is tot de reële kosten die noodzakelijk zijn om de bodemsanering overeenkomstig het in de wetgevingen van de Gewesten opgenomen BAT-beginsel uit te voeren.

Datum: 17/01/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.4 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier

Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

Alle kosten die niet strikt noodzakelijk zijn voor de bodemsanering (niet functionele afwerking van de site, investeringskosten, slopen van gebouwen en constructies, ...) worden niet vergoed door BOFAS.

1.1 Wat is terugbetaalbaar

1.1.1 Verplicht aanvullend onderzoek

Onder de kosten van verplicht aanvullend onderzoek vallen ook de kosten van het voorstel oriënterend bodemonderzoek en desgevallend het aanvullend onderzoek dat reeds wordt aangeleverd samen met oriënterend/prospectief bodemonderzoek. In dit geval is de tussenkomst van het Fonds beperkt tot de kosten van het door de overheid goedgekeurd oriënterend onderzoek die meer dan 6.200 euro bedragen.

Onderzoek dat niet in functie van bodemsanering wordt opgemaakt (vb. periodiek - overdracht -...) komt niet in aanmerking voor terugbetaling.

1.1.2 Bodemsanering

Dit betreft de reële kosten met betrekking tot de bodemsanering van de verontreiniging veroorzaakt door de uitbating van een tankstation. Deze saneringswerken werden uitgevoerd volgens een conformverklaard bodemsaneringsproject en werden uitgevoerd onder het toezicht van een milieukundige begeleider.

Daarnaast moet ook voldaan zijn aan volgende voorwaarden:

- voor de dossiers ingediend onder SWA 1 moeten de saneringswerken aangevat zijn uiterlijk op 26 september 2004.
- voor de dossiers ingediend onder SWA 2 moeten de saneringswerken aangevat zijn uiterlijk op 20 maart 2008.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat enkel de kosten van bodemsaneringswerken uitgevoerd na 1 januari 2000 in aanmerking voor tussenkomst door BOFAS.

Kosten voor bodemsanering van een verontreiniging die niet tot stand kwam door de uitbating van een tankstation en die samen met de tankstationgerelateerde verontreiniging werd gesaneerd, moeten ook ingebracht worden in de rekeningstaat, maar worden niet vergoed.

De bodemsaneringskosten ten gevolge van incidenten die zich na de aanvraag tot tussenkomst hebben voorgedaan, mogen niet opgenomen worden in de terugbetalingsaanvraag.

Datum: 17/01/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.5 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangmaatregel (SR)

Kosten expliciet verbonden aan investeringen (vb. aanleg parking, bouw winkelruimte, ...) mogen eveneens niet opgenomen worden.

Kosten die niet opgenomen worden in de rekeningstaat (niet limitatieve lijst):

- Ontmanteling van de bovengrondse infrastructuur (afbraak pompeneiland, luifel, ...);
- Alle kosten, welke niet expliciet toegewezen kunnen worden aan de bodemsaneringswerken of ontmantelingswerken. Dit wil zeggen kosten voor andere werken die ook dienden te gebeuren in het kader van andere verbouwings- of investeringswerken op het terrein;
- Bodemsanering van verontreiniging ten gevolge van incident die na het indienen van een aanvraag tot tussenkomst bij BOFAS vzw tot stand kwam;
- ...

1.1.3 Ontmanteling van ondergrondse installaties voor opslag en verdeling van motorbrandstoffen

Ondergrondse installaties voor opslag en verdeling van motorbrandstoffen omvatten de ondergrondse tanks, leidingen en koolwaterstofafscheider. De kosten voor ontmanteling van deze installaties worden vergoed door het Fonds.

Hierbij dient opgemerkt dat deze kosten moeten kaderen binnen een bodemsanering. De noodzaak tot verwijderen van deze ondergrondse installaties wordt aangetoond in het BSP, tussentijds en/of eindverslag van de bodemsaneringswerken.

Kosten gemaakt voor verwijdering van de ondergrondse installaties in het kader van de vergunningswetgeving (dus buiten de bodemsaneringswetgeving, lees geen saneringsnoodzaak of ondergrondse tanks die niet in de verontreinigde zone liggen) kunnen niet terugbetaald worden.

Kosten voor de verwijdering van niet-tankstationgerelateerde ondergrondse installaties, zoals vb. een huisbrandolietank, die verwijderd worden bij uitvoering van de bodemsaneringswerken kunnen evenmin ingebracht worden.

1.1.4 Nazorg

In het SWA staat hieromtrent opgenomen: de tussenkomst van het Fonds, in geval van nazorg, is beperkt tot de kosten van nazorg gedurende een periode van 5 jaar te rekenen vanaf de betekening van de conformverklaring van het bodemsaneringsproject, de goedkeuring van het saneringsplan of de milieuvergunning.

Datum: 17/01/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.6 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

Onder nazorg wordt verstaan: kosten van uitgevoerde maatregelen die opgelegd werden door de overheid in de eindverklaring. Meestal betreft het het bijkomend uitvoeren van een monitoring gedurende een bepaalde periode.

De tussenkomst van het Fonds voor kosten van nazorg is dus beperkt tot een periode van 5 jaar na de conformverklaring van het bodemsaneringsproject.

Datum: 17/01/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.7 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier

Sluiting bij wijze van overgangmaatregel (SR)

2 Documenten

Hieronder wordt een overzicht gegeven van alle documenten die aan een fase 2-dossier dienen toegevoegd te worden. In de volgende hoofdstukken wordt dieper op deze documenten ingegaan. Deze documenten dienen verplicht ingediend te worden bij een aanvraag tot terugbetaling.

Een groot deel van de documenten die u nodig heeft voor de indiening van uw dossier kunt u terugvinden op onze website www.bofas.be onder de rubriek 'aanvragen en documenten' bij het hoofdstuk Fase 2: Aanvraag tot terugbetaling van de saneringskosten.

2.1 Rekeningstaat

Er is een rekeningstaat (T8512_FOR_Rekeningstaat SR) voorzien voor dossiers van het type sluiting met sanering bij wijze van overgangmaatregel (SR).

Dit is een verplicht te gebruiken document, dat u terugvindt op onze website. De rekeningstaat wordt opgesteld en origineel ondertekend door een erkende bodemsaneringdeskundige en origineel medeondertekend door de aanvrager.

De bodemsaneringskosten van bodemverontreiniging die vreemd is aan de uitbating van het tankstation en die gelijktijdig met de bodemsanering van de tankstationgerelateerde verontreiniging werd uitgevoerd, dienen vermeld te worden in de rekeningstaat in de kolom 'BOFAS vreemd'. Deze kosten komen echter niet in aanmerking voor terugbetaling. De reden om de kosten van tankstationvreemde verontreiniging te vermelden is om een optimale terugbetaling van de totale bodemsaneringskost voor de tankstationgerelateerde verontreiniging te realiseren.

Een aantal belangrijke aandachtspunten:

- De totale bodemsaneringskosten dienen opgesplitst te worden tussen aan de uitbating van het tankstation relateerbare verontreiniging (BOFAS) en aan de uitbating vreemde verontreiniging (BOFAS vreemd).
- De kosten voor de ontmanteling van de ondergrondse installaties voor opslag en verdeling van motorbrandstoffen mogen ingebracht worden.
- Wanneer de afgevoerde grond verontreinigd was met zowel tankstationeigen als tankstationvreemde verontreiniging en niet biologisch behandeld kon worden, wordt de opsplitsing voor posten 2.5.1: biologische reiniging, 2.5.2: fysico-chemische reiniging, 2.5.3 thermische reiniging en 2.5.4: andere grondverwerking, tussen tankstationeigen en tankstationvreemde verontreiniging als volgt gemaakt:
 - Bij post 2.5.1 biologische reiniging, in de kolom BOFAS brengt men bij de prijs in die men betaald zou hebben indien de hoeveelheid ontgraven grond biologisch gereinigd zou worden;

Datum: 17/01/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.8 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

- Bij posten 2.5.2, 2.5.3 en/of 2.5.4, in de kolom onder BOFAS vreemd wordt het verschil tussen het gefactureerde bedrag en het bedrag voor biologische reiniging ingevuld.

Indien in de laatste kolom een ! of 'NA' verschijnt, dient een motivatie toegevoegd te worden voor de desbetreffende post waar het ! of 'NA' verschijnt.

2.1.1 Invullen rekeningstaat

De grijze cellen van de rekeningstaat kunnen ingevuld worden. In onderstaande tabel wordt de inhoud van de cellen verduidelijkt (onder bodemsaneringswerken wordt eveneens de ontmanteling van de ondergrondse installaties verstaan):

BOFAS NUMMER	Het nummer waar onder het dossier bij BOFAS gekend is.
NUMMER OVERHEID	Het nummer waar onder het dossier gekend is bij de overheid.
NAAM STATION	De populaire naam waaronder het station bij de aanvrager is gekend. Deze cel is niet verplicht in te vullen.
Aanvrager	
Naam	naam van de maatschappij of privépersoon die de aanvraag tot tussenkomst indient.
Adres	adres van aanvrager
BTW nummer	BTW nummer van de aanvrager (indien van toepassing)
Rek.nr.	Het rekening nummer waarop BOFAS het goedgekeurde bedrag kan overmaken. Normaal betreft dit het rekeningnummer dat werd opgenomen in de overeenkomst ondertekend tussen aanvrager en BOFAS.

Voor de verschillende kostenposten zie Bijlage 1: Toelichting per post zoals deze voorkomen in de rekeningstaat.

Onderaan in de rekeningstaat worden nog bijkomend volgende vraag gesteld:

Maakte u gebruik van steunmaatregelen?	In het geval u gebruik heeft gemaakt van dienstencheques of indien u subsidies heeft ontvangen van de overheid (zie hfdst. 2.3 Verklaring), vult u hier het totaalbedrag aan steunmaatregelen toe.
--	---

Datum: 17/01/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.9 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier

Sluiting bij wijze van overgangmaatregel (SR)

2.2 Detail van de rekeningstaat

Als hulpmiddel voor het invullen van de rekeningstaat werd een detail meetstaat (T8513_FOR_detail SR_FT_v2) (zie website) ontworpen. In dit detail wordt een duidelijke opsplitsing gemaakt van de uitgevoerde kosten die opgenomen werden in de rekeningstaat. Dit laat BOFAS toe op een snelle manier de ingebrachte kosten te beoordelen en geeft tevens een duidelijk overzicht van alle ingebrachte facturen. Het is belangrijk dat de totaal som in dit detail overeenstemt met de totaal som van de rekeningstaat.

U vindt een voorbeeld van een ingevulde detail meetstaat (T8514_PRO_VB_ingevulde terugbetalingsdossier SR) terug op de BOFAS-website. Hierin ziet u hoe facturen in het voorbeeld detail meetstaat werden ingebracht.

Het detail kan gedownload en (digitaal) ingevuld worden. U dient een afgedrukte, ingevulde versie van het detail bij het terugbetalingsdossier toe te voegen. Daarnaast vragen wij u, indien u dit detail digitaal invult, deze digitale versie door te mailen naar fase2@bofas.be. Dit zal de behandeling van uw fase 2-dossier vereenvoudigen.

De verschillende facturen die de aanvrager wenst in te geven in zijn dossier fase 2 worden duidelijk gemarkeerd, bij voorkeur met factuur 1, factuur 2, factuur 3 of ①, ②, ③, Deze markering wordt door de aanvrager zelf aangebracht op de verschillende facturen. Hetzelfde geldt met de verschillende betalingsbewijzen die eveneens duidelijk gemarkeerd worden, vb. met Ref. 1, Ref. 2, ...

De factuur bevat meestal het totaal van een aantal kosten die in de rekeningstaat en het detail onder verschillende posten thuishoren. Het totaalbedrag van de factuur dient bijgevolg opgesplitst te worden over één of meerdere posten in het detail.

Het detail ziet er als volgt uit:

Datum: 17/01/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.10 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

Bofas nummer:	
Aanvrager (naam en adres):	

Datum conformverklaring OBO:	
Datum conformverklaring ABO:	
Datum conformverklaring BSP:	
Datum eindverklaring:	

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
	Referentie factuur + leverancier	Datum factuur	Eigen referentie factuur	Totaalbedrag factuur (exclusief BTW*)	Datum betaling	Eigen referentie betalingsbewijs	Opmerking en aanvrager	BOFAS eigen	BOFAS vreemd	Totaal post (exclusief BTW*)
	Beperkt overzicht									
	Volledig overzicht									
	1 onderzoekswerken									
	1.1 OBO									

De gele cellen zijn invulbaar

Referentie factuur + leverancier: hier vermeldt u nummer van de factuur zoals door de leverancier genummerd + de naam van de leverancier vermeld op de factuur

Factuur datum: datum van de factuur zoals door de leverancier gedateerd;

Eigen referentie factuur: wordt de verwijzing naar de markering van de facturen gemaakt (vb. factuur 1, factuur 2, ... of ①, ②, ③,), deze markering wordt door de aanvrager zelf aangebracht;

Datum betaling: datum waarop de factuur werd betaald, zoals op het betalingsbewijs vermeld staat;

Datum: 17/01/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO_Indienen terugbetalingsaanvraag SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p. 11/28

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

- Eigen referentie betalingsbewijs:** wordt de verwijzing naar de markering die de aanvrager zelf op het betalingsbewijs heeft geschreven ingevuld.
- Opmerkingen aanvrager:** voorzien om verduidelijking te geven bij deze factuur, betaling of ingegeven bedrag. Hier wordt tevens vermeld hoe de aanvrager aan het bedrag in kolom G 'Totaal post' komt. Dit kan bijvoorbeeld door de verschillende kosten van de factuur die onder de specifieke post vallen op te sommen (zoals in het voorbeeld gebeurd is)
- BOFAS eigen:** Voor posten 2.2.3 Monitoring of nazorg, 2.3.2 Ontmanteling van de ondergrondse brandstofinstallatie, 2.3.3 Grondwerken, 2.3.4 Stabiliteitsmaatregelen, 2.3.5 Bemaling bij grondwerken, 2.3.6 Grondwaterzuivering bij grondwerken, 2.3.7 Andere algemene aannemingskosten, 2.4 Transport verontreinigde grond, 2.5 Ex-situ grondverwerking en 2.6 In-situ dient u hier het deel van de kosten die specifiek betrekking hebben op het aandeel voor de tankstationgerelateerde bodemverontreiniging, onder de kolom BOFAS eigen in te vullen. De verdeling tussen Bofas eigen en Bofas vreemd wordt verduidelijkt in de kolom opmerkingen aanvrager of in een aparte toelichtingsnota.
- BOFAS vreemd:** Voor posten 2.2.3 Monitoring of nazorg, 2.3.2 Ontmanteling van de ondergrondse brandstofinstallatie, 2.3.3 Grondwerken, 2.3.4 Stabiliteitsmaatregelen, 2.3.5 Bemaling bij grondwerken, 2.3.6 Grondwaterzuivering bij grondwerken, 2.3.7 Andere algemene aannemingskosten, 2.4 Transport verontreinigde grond, 2.5 Ex-situ grondverwerking en 2.6 In-situ dient u hier het deel van de kosten die specifiek betrekking hebben op het aandeel voor de niet-tankstationgerelateerde bodemverontreiniging, onder de kolom BOFAS vreemd in te vullen. De verdeling tussen Bofas eigen en Bofas vreemd wordt verduidelijkt in de kolom opmerkingen aanvrager of in een aparte toelichtingsnota.
- Totaal post (exclusief BTW*):** Voor posten 1.1 OBO, 1.2 ABO, 1.3 BSP, 2.1 Veiligheidscoördinatie, 2.2.1 Milieukundige begeleiding en tussentijdse rapportage, 2.2.2 Laboratorium BSW en 2.2.4 Uitvoeren van eindonderzoek vult u in deze kolom het totaal van de kosten van een factuur in die onder deze specifieke post vallen en waarvoor een terugbetaling gevraagd wordt.

Datum: 17/01/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO_Indienen terugbetalingsaanvraag SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p. 12/28

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

Verder staan er nog 2 drukknoppen in het detail opgenomen:

Beperkt overzicht: indien u hier op klikt, krijgt u een overzicht van uw ingevoerde facturen, zonder lege rijen

Volledig overzicht: indien u hier op klikt, krijgt u een overzicht van uw ingevoerde facturen, met lege rijen

* Indien de aanvrager op datum van de factuur NIET BTW-plichtig was, dient het totaalbedrag van de factuur inclusief BTW ingevuld worden.

Datum: 17/01/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO_Indienen terugbetalingsaanvraag SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p. 13/28

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

2.3 Verklaring inzake steunmaatregelen

Deze verklaring laat BOFAS toe te achterhalen of studies/werken werden gesubsidieerd of betaald met dienstencheques/adviescheques. Enkel het aandeel dat door de aanvrager zelf werd betaald voor deze dienstencheques/adviescheques kan in de terugbetalingsaanvraag ingevuld worden. Het aandeel dat door de overheid werd gesubsidieerd komt niet in aanmerking voor terugbetaling.

Er wordt gevraagd in dit document een overzicht te geven van eventueel ontvangen steunmaatregelen voor het uitvoeren van de bodemsaneringswerken zoals dienstencheques, subsidies, adviescheques, ...

Deze verklaring dient ondertekend te worden door de aanvrager.

2.4 Attest waaruit blijkt dat de houders werden verwijderd in overeenstemming met de toepasselijke milieunormen

Dit attest dient ondertekend te zijn door een van volgende partijen:

- Ofwel door aanvrager (1)
- Ofwel de milieucoördinator (VL) (2)
! Naam + erkenningsnummer vermelden
- Ofwel door de Erkende bodemsaneringsdeskundige die betrokken was bij de bodemsanering (2);
! Naam vermelden
- Ofwel door de Erkend deskundige in discipline houders van gevaarlijke stoffen (VL)/ Erkende deskundige op het vlak van “opslaginstallaties” (BR)
! Naam + erkenningsnummer vermelden

(1) Bij dit attest dienen volgende bijlagen aanwezig te zijn (indien niet opgenomen in eindevaluatierapport):

- Attesten buitengebruikstelling tanks, reiniging en ontgassing
- Attest afvoer/ ontvangst olieafval
- Vernietigingsattest van de tanks

(2) Indien de milieucoördinator of de erkende bodemsaneringsdeskundige ondertekent, raadt Bofas aan bovenstaande attesten bij te voegen. (Dit is geen verplichting, maar in geval van twijfel kan Bofas deze altijd opvragen ter bewijsvoering.)

In het geval de houder niet werden afgevoerd en vernietigd, maar om reden van materiële onmogelijkheid tot verwijderen ter plaatse werden geneutraliseerd, moet er een bijkomende verklaring door een erkend deskundige in de discipline houders van

Datum: 09/02/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.14 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

gevaarlijke stoffen (VL) of erkend deskundige op het vlak van opslaginstallaties (BR) toegevoegd worden.

2.5 Attest, eindverklaring of akte opgesteld door de bevoegde gewestelijke overheid

Hieruit dient opgemaakt te worden dat de bodemsanering in overeenstemming met de in dat Gewest toepasselijke normen en codes van goede praktijk werd uitgevoerd.

2.6 Facturen en betalingsbewijzen

Dit betreft alle facturen, gestaafd met gedetailleerde vorderingsstaten, en betalingsbewijzen die betrekking hebben op de uitvoering van de bodemsanering. De voorgelegde facturen dienen alle verantwoord te zijn en dienen opgenomen op een verplicht te gebruiken rekeningstaat (zie 2.1 Rekeningstaat).

2.7 Onderzoeken

Indien niet ingediend op moment van aanvraag of achteraf toegestuurd:

- Het beschrijvend bodemonderzoek/gedetailleerd onderzoek en bodemsaneringsproject/saneringsonderzoek met daarbijhorende conformverklaringen.

Daarnaast dient ook een verslag(en) en/of rapport(en) waarin de beschrijving van de uitgevoerde bodemsaneringswerken is (zijn) opgenomen, zoals:

- Het eindevaluatieverslag van de uitgevoerde bodemsaneringswerken (inclusief bijlagen).
- Het ontgravingsverslag: indien civieltechnische werken werden uitgevoerd (inclusief bijlagen).
- Alle andere relevante verslagen/tussentijdse rapportages indien de gegevens uit deze verslagen/rapporten niet verder opgenomen zijn in het eindevaluatieverslag.

Datum: 09/02/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.15 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

Bijlage 1: Toelichting per post zoals deze voorkomen in de rekeningstaat

Algemene toelichting

Voor een aantal andere posten dient het bedrag van de kosten ingevuld te worden in de kolom totaal:

- post 1.1 OBO;
- post 1.2.1 Uitvoering ABO;
- post 1.2.2 Laboratorium ABO;
- post 1.3.1 Uitvoering BSP;
- post 1.3.2 Laboratorium BSP;
- post 2.1 Veiligheidscoördinatie;
- post 2.2.1 Milieukundige begeleiding en tussentijdse rapportage en
- post 2.2.2 Laboratorium BSW;
- post 2.2.4 Uitvoeren van eindonderzoek.

Gezien zowel de kosten van tankstationgerelateerde als niet-tankstationgerelateerde bodemsaneringswerken dienen ingebracht te worden in de rekeningstaat, dient u in de kolom totaal zowel de kosten die betrekking hebben op de bodemsanering van tankstationgerelateerde verontreiniging als de kosten verbonden aan andere bodemsaneringswerken in te brengen.

In de rekeningstaat wordt voor bovenstaande posten een automatische verdeling gemaakt voor het aandeel aan Bofas eigen (tankstationgerelateerd) en Bofas vreemd (niet-tankstationgerelateerd).

Voor volgende posten dient het bedrag van de kosten specifiek ingevuld te worden in de kolom Bofas eigen en/of Bofas vreemd:

- post 2.2.3 Monitoring of nazorg;
- post 2.3.2 Ontmanteling van de ondergrondse brandstofinstallatie;
- post 2.3.3 Grondwerken;
- post 2.3.4 Stabiliteitsmaatregelen;
- post 2.3.5 Bemaling bij grondwerken;
- post 2.3.6 Grondwaterzuivering bij grondwerken;
- post 2.3.7 Andere algemene aannemingskosten;
- post 2.4 Transport verontreinigde grond;
- post 2.5 Ex-situ grondverwerking en
- post 2.6 In-situ.

Datum: 09/02/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.16 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

Hier geldt volgend principe:

Indien naast tankstationgerelateerde bodemsaneringswerken ook andere bodemsaneringswerken uitgevoerd werden, dienen de kosten van de tankstationgerelateerde bodemsaneringswerken, in de kolom Bofas eigen ingevuld te worden. De kosten die betrekking hebben op andere bodemsaneringswerken worden ingebracht in de kolom Bofas vreemd.

In het geval een gemengde verontreiniging (tankstationeigen + tankstationvreemd) gesaneerd wordt, dienen de meerkosten die betrekking heeft op deze vreemde verontreiniging ondergebracht te worden in de kolom Bofas vreemd.

Een motivatie van deze opsplitsing wordt toegevoegd bij opmerkingen aanvrager of in een aparte toelichtingsnota.

1 Onderzoekswerken

1.1 OBO

Principieel zijn de kosten voor een OBO ALTIJD ten laste van de aanvrager en zal BOFAS niet tussenkomen.

Indien in het uitgevoerde en afdoende bevonden OBO reeds aanvullend onderzoek werd verricht, en hierdoor de kosten voor het OBO meer dan 6.200 euro bedragen, zal BOFAS het bedrag dat hoger is dan 6.200 euro terugbetalen.

Als een voorstel OBO of een aanvullend OBO (naar aanleiding van een schrijven van de bevoegde overheid) werd opgesteld, komt dit samen met het eigenlijke OBO in aanmerking voor terugbetaling, voor het bedrag dat hoger is dan 6.200 EURO.

In het geval er sprake is van een gecombineerd onderzoek type OBO en ABO, kunnen enkel de kosten boven de 6.200 euro worden terugbetaald. Deze kosten dienen dus ondergebracht te worden onder post 1.1 OBO en mogen niet opgesplitst worden tussen post 1.1 OBO en 1.2 ABO.

Onderzoek dat niet in functie van bodemsanering wordt opgemaakt (vb. periodiek onderzoek; OBO in het kader van overdracht of sluiting; ...) komt niet in aanmerking voor terugbetaling.

Datum: 09/02/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.17 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

1.2 ABO

1.2.1 Uitvoering ABO

Dit betreft het aanvullend/afperkend/ beschrijvend/nader bodemonderzoek voor zover deze uitgevoerd werden in het kader van de invulling van de wetgeving. Hieronder vallen ook de kosten voor het voorstel van ABO of het voorstel van nader onderzoek.

Onderzoek dat niet in functie van bodemsanering wordt opgemaakt (vb. periodiek - overdracht - sluiting - ...) komt niet in aanmerking voor terugbetaling.

Kosten van aanvullingen of aanpassingen die gevraagd worden door bevoegde overheid en/of BOFAS (als gevolg van het voorafgaandelijk ter goedkeuring voorleggen aan BOFAS) worden terugbetaald. Deze kosten worden namelijk gemaakt op expliciete vraag van de bevoegde overheid en/of BOFAS. Uiteraard moeten deze kosten marktconform zijn.

Onder deze post dienen de kosten van rapportage en veldwerk ingebracht te worden. De laboratoriumkosten worden ingebracht in post 1.2.2 Laboratorium ABO.

1.2.2 Laboratorium ABO

De laboratoriumkosten gemaakt bij het uitvoeren van het afperkend bodemonderzoek worden onder deze post ingebracht.

1.3 BSP

1.3.1 Opmaak project

Onder deze post dienen de kosten van rapportage en veldwerk uitgevoerd in het kader van het opgestelde bodemsaneringsproject/saneringsplan ingebracht te worden.

Kosten van aanvullingen of aanpassingen die gevraagd worden door BOFAS (als gevolg van het voorafgaandelijk ter goedkeuring voorleggen aan BOFAS) en/of de bevoegde overheid worden terugbetaald. Deze kosten worden namelijk gemaakt op expliciete vraag van BOFAS en/of de bevoegde overheid. Uiteraard moeten deze kosten wel marktconform zijn.

De laboratoriumkosten worden ingebracht in post 1.3.2

Datum: 09/02/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.18 of 31

T8511_Procedure:
Indienen van een terugbetalingsdossier
Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

Laboratorium BSP.

Datum: 09/02/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.19 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

1.3.2 Laboratorium BSP

De laboratoriumkosten gemaakt bij het uitvoeren van het bodemsaneringsproject of saneringsonderzoek worden onder deze post ingebracht.

1.3.3 Opmaak vergunningsaanvraag

Normaliter zitten de vergunningen vervat in het BSP en zijn deze daar ook in verrekend. Indien de wetgever echter noodzaakt om afzonderlijke vergunningen aan te vragen die noodzakelijk en expliciet zijn voor de uitvoering van de bodemsaneringswerken, dan kunnen deze kosten worden vermeld in deze post.

2 Saneringswerken

2.1 Veiligheidscoördinatie

Enkel coördinatiekosten veiligheid die gemaakt werden in verband met de uitvoering van de tankstationgerelateerde bodemsaneringswerken worden terugbetaald. Veiligheidscoördinatie uitgevoerd voor vb. bouwwerken kunnen niet ten laste gelegd worden van BOFAS.

Deze dienen een redelijke prijs in te houden en moeten marktconform zijn.

Zie algemene toelichting mbt inbrengen van de kosten in de rekeningstaat.

2.2 Bodemsaneringsdeskundige begeleiding

2.2.1 Milieukundige begeleiding en tussentijdse rapportage

Alle bewezen kosten in uitvoering van zijn wettelijke aanstelling worden terugbetaald zoals zijn:

- Opmaak en aanbesteding van het bestek (indien niet vervat in BSP);
- Start- en werfvergaderingen;
- Milieukundige begeleiding;
- Milieukundig dagboek, tussentijdse rapporten;
- Overlegvergaderingen tussen milieukundig begeleider, aannemer, overheid, aanvrager en BOFAS ikv de lopende bodemsanering van het tankstation;
- Projectcoördinatiekosten;
- ...

Datum: 09/02/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.20 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

Zie algemene toelichting mbt inbrengen van de kosten in de rekeningstaat.

Opmerkingen:

- Diverse erelonen zoals niet limitatief: advocaten, architecten, notarissen, milieucoördinatoren, ... worden NIET terugbetaald daar deze geen verband houden met de effectieve saneringswerken.
- Kosten mbt stabiliteitstudies worden terugbetaald indien deze studie exclusief noodzakelijk was voor de effectieve bodemsaneringswerken. Indien niet exclusief voor de bodemsaneringswerken moet een verdeelsleutel opgegeven worden in functie van de verhouding tot de overige (bouw)werken.

2.2.2 Laboratorium BSW

Alle kosten die gefactureerd worden door een erkend labo en waarvan de bemonstering in relatie staat tot de uitvoering, opvolging en stopzetting van de civieltechnische bodemsaneringswerken worden terugbetaald. Het gaat dus om analysekosten uitgevoerd in kader van bemonstering tijdens uitvoering van de bodemsaneringswerken en voor het opstellen van het eindevaluatierapport.

Zie algemene toelichting mbt inbrengen van de kosten in de rekeningstaat.

2.2.3 Monitoring of nazorg

De plaatsing en opvolging van monitoringspeilbuizen, evenals de laboratoriumkosten die hieraan verbonden zijn, vallen onder de post 2.2.3 Monitoring of nazorg. Ook de tussentijdse rapportering mbt de uitgevoerde monitoring wordt in deze post ondergebracht.

Hier wordt in principe maximaal 5 jaar monitoring na uitvoering van CT-werken of IS-werken terugbetaald. Uiteraard dient dit BATNEEC te zijn:

- o Indien blijkt dat gedurende 3 monitoringen de saneringsdoelstelling voor het grondwater behaald is, dient gemotiveerd gestopt;
- o Overbodige monitoring inzake BATNEEC wordt niet terugbetaald.

Wat betreft nazorg: deze kosten blijven beperkt terugbetaalbaar tot maximaal 5 jaar na het conformverklaarde bodemsaneringsproject. Meer informatie is terug te vinden in hoofdstuk 1.1.4 Nazorg.

Zie algemene toelichting mbt inbrengen van de kosten in de rekeningstaat.

Datum: 09/02/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.21 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

2.2.4 Uitvoeren van eindonderzoek

Dit betreft alle kosten omtrent advies en rapportage die betrekking hebben op het opstellen en uitvoeren van een eindevaluatierapport.

Zie algemene toelichting mbt inbrengen van de kosten in de rekeningstaat.

2.3 Algemene aanneming

2.3.1 Werfinrichting (inclusief maatregelen KVGM)

Deze post bevat:

- Plaatsbeschrijving,
- Uitvoeren zettingsmetingen,
- Werfhekken/omheining,
- Werfketen en sanitaire voorziening, housekeeping,
- Tijdelijke stroomvoorziening voor CT-werken,
- Signalisatie,
- Specifieke veiligheidsmaatregelen (veiligheids- en gezondheidsplan),
- ...

BOFAS komt enkel tussen voor dat aandeel van kosten dat uitgevoerd is voor de bodemsaneringswerken. Werfinrichtingskosten voor afbraakwerken/ bouwwerken zijn niet terugbetaalbaar. Indien geen onderscheid werd gemaakt in het detail van de factuur van de aannemer voor de respectievelijke bodemsaneringswerken en afbraak en bouwwerken, dient de opsplitsing te gebeuren op basis van een verdeelsleutel die in verhouding staat tot beide werken. Deze verdeelsleutel wordt toegelicht in het detail bij opmerkingen aanvrager of in een aparte toelichtingsnota.

Zie algemene toelichting mbt inbrengen van de kosten in de rekeningstaat.

2.3.2 Ontmanteling van de ondergrondse brandstofinstallatie

Zie ook hfdst.1.1.3 Ontmanteling van ondergrondse installaties voor opslag en verdeling van motorbrandstoffen.

Ondergrondse brandstofinstallaties

Onder ontmanteling van ondergrondse brandstofinstallatie wordt verstaan:

- Afbraak/uitbraak van olievanger, leidingen, tanks...

Datum: 09/02/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.22 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

Deze ondergrondse installaties worden enkel terugbetaald voor zover hun ontmanteling noodzakelijk is in het kader van de bodemsaneringswerken. Als ondergrondse brandstofinstallaties niet in de saneringszone lagen, kunnen de kosten van ontmanteling van deze ondergrondse installaties niet teruggevraagd worden.

Het verwijderen van andere dan tankstationgerelateerde tanks komt niet in aanmerking voor terugbetaling.

Het ledigen, reinigen en ontgassen van tanks is ten laste van de aanvrager en wordt niet terugbetaald door BOFAS. Enkel indien aangetoond wordt dat er voorafgaand aan de bodemsaneringswerken reeds een factuur werd betaald voor het ledigen, reinigen en ontgassen en deze lediging, reiniging en ontgassing opnieuw dient te gebeuren in het kader van het uithalen van de tanks om uitvoering van bodemsaneringswerken mogelijk te maken kan BOFAS tussenkomen voor deze tweede betaling.

De kosten voor de verwerking van het water of ander materiaal in de tanks (zoals schuim, zand of beton...) worden ook terugbetaald, indien aangetoond wordt dat alvorens deze werden opgevuld, de tanks geleidigd en ontgast werden (attest of factuur) en indien deze tanks verwijderd dienen te worden om uitvoering van saneringswerken mogelijk te maken.

Het verwijderen van slib/restproduct in de tanks wordt niet terugbetaald gezien dit een reiniging betreft die moest gebeuren als verplichting in het kader van de bodemwetgeving.

Zie algemene toelichting mbt inbrengen van de kosten in de rekeningstaat.

Overige ondergrondse structuren

Zie post 2.3.7 Andere algemene aannemingskosten niet vervat in 2.3.1 tem 2.3.6.

2.3.3 Grondwerken

Onder grondwerken wordt verstaan:

- Ontgraven van verontreinigde en propere grond (zie verder);
- Aanvullen van de ontgravingszone;
- Laden van vrachtwagens met verontreinigde grond;
- Tussentijdse stockage van de grond;
- Plaatproeven en slagsonderingen;
- Verdichten;
- Mob/demob en uurwerken van machines;
- Graven van proefsleuven;
- Vrijgraven van tanks;
- ...

Hierbij worden twee situaties onderscheiden:

Datum: 09/02/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.23 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

A. Uitgraven van verontreinigde grond:

Betreft de uitgraving van de verontreinigde bodem met inbegrip van kosten voor

- lokale handelingen mbt tussentijdse stockage,
- laden op vrachtwagens voor verwijdering,
- leveren aanvulzand en
- aanbrengen aanvullingen.

In principe worden hiervoor alle redelijke kosten aanvaard. Conform het SWA is hiervoor een maximumprijs bepaald van 23€/m³.

B. Voorafgaandelijk uitgraven van “propere” grond

Betreft voorafgaandelijk ontgraving van “niet te saneren grond” noodzakelijk om verontreinigde grond te kunnen ontgraven of grondwerken voor de uitgraving van propere bodem in functie van de verwijdering van de vervuilde bodem.

Dit betreft de kosten voor:

- de uitgraving van de propere grond,
- tussentijdse stockage (eventuele tussentijdse stockage buiten locatie),
- heraanvullen en verdichten met dezelfde grond (of leveren en aanbrengen van proper aanvulzand)

De kostprijs werd conform de bepaling in het SWA voorafgaandelijk vastgelegd door BOFAS. Deze is ook op 23 €/m³ bepaald.

Daar staat tegenover dat de kosten voor afvoer en verwerking van de propere grond nooit terugbetaald worden. Onder “propere” grond wordt verstaan: alle gronden met concentraties <= herbruikwaarde (voor tankstation eigen parameters), of streefwaarde in Brussel.

De uitgegraven volumes verontreinigde en propere gronden worden aangetoond op basis van weegbonnen van het verwerkingscentrum en/of op basis van een gedetailleerd opmetingsplan van de ontgravingszone.

In deze volumes ontgraven grond worden de volumes van de ontgraven tanks niet opgenomen.

Voor de omrekening van ton naar m³ wordt gerekend met een dichtheid van 1,8. Indien echter volgens de factuur van de aannemer, een andere dichtheid gebruikt werd of op basis van een gedetailleerd opmetingsplan en weegbonnen een andere dichtheid van toepassing is, kan deze aanvaard worden zolang deze groter is dan 1,6.

Zie algemene toelichting mbt inbrengen van de kosten in de rekeningstaat.

Datum: 09/02/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.24 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

2.3.4 Stabiliteitsmaatregelen

Alle maatregelen getroffen door aannemer met inbegrip van de berekening, plaatsing en verwijderen van de stabiliteitsmaatregelen, voor zover deze uitvoering of invulling geven van het BSP.

Zie algemene toelichting mbt inbrengen van de kosten in de rekeningstaat.

2.3.5 Bemaling bij grondwerken

Dit betreft bemalingswerken in het kader van de uitvoering van bodemsaneringswerken. Indien gecombineerd met de saneringswerken, ook andere ontgravingen plaats gevonden hebben waarvoor de bemaling noodzakelijk was, moet een verdeelsleutel bepaald worden voor de verdeling van deze kosten.

Terugbetaalbaar voor de bemaling zijn:

- Mob en demob kosten van alle installaties (pompen, leidingen, slibinstallatie, etc.)
- Huur en onderhoud van de installatie (pompen, slibvanger, etc.)
- Kosten verbonden mbt onderhoud van installaties, inclusief verwijderen afval.

Zie algemene toelichting mbt inbrengen van de kosten in de rekeningstaat.

2.3.6 Grondwaterzuivering bij grondwerken

Dit betreft de waterzuivering gekoppeld aan de bemalingswerken die noodzakelijk is voor de graafwerken.

Terugbetaalbaar voor de waterzuivering zijn:

- Mob en demob kosten van alle WZ-installaties;
- Huur en onderhoud van de WZ-installatie (KWS, plaatbeluchters, striptorens, etc.);
- Kosten verbonden mbt onderhoud van WZ-installaties, inclusief verwijderen afval.

Indien, na de graafwerken, een effectieve pump & treat heeft plaatsgevonden, dienen de kosten hiervan in de post **Error! Reference source not found. Error! Reference source not found.** ingevoerd te worden (zie veder).

Zie algemene toelichting mbt inbrengen van de kosten in de rekeningstaat.

2.3.7 Andere algemene aannemingskosten niet vervat in 2.3.1 tem 2.3.6

Deze post bevat onder andere (indien afzonderlijk vermeld op detail factuur aannemer):

- Verzekeringskosten;

Datum: 09/02/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.25 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

- Achilles audit;
- Omleggen van nutsleidingen in de te saneren zone;
- Rooien bomen/struikgewas;
- Opbraak en herstel van verharding;
- Afbraak en herstel muurtjes/hekken/hagen/... met burens;
- Opbraak/uitbraak ondergrondse structuren;
- Sloopkosten van bovengrondse structuren, woningen en gebouwen;
- Opvolgen van BSW door werfleider/coördinator saneringsfirma;
- Uitvoeren van drijfllaagrecuperatie en verwerking drijfllaagresidu;
- Aanbrengen van PE-folie;
- ...

Zie algemene toelichting mbt inbrengen van de kosten in de rekeningstaat.

Verzekeringen:

De ABR-verzekering is enkel terugbetaalbaar indien deze exclusief aangegaan werd voor de bodemsanering. Indien de saneringswerken gecombineerd werden met andere verbouwingswerken moet een verdeelsleutel gehanteerd worden.

Schade ontstaan door uitvoering van bodemsaneringswerken, wordt niet terugbetaald. Deze kosten dienen teruggevraagd te worden aan de verzekeringsmaatschappij.

Achilles audit

Achilles-audit is terugbetaald onder volgende voorwaarden:

- Aannemer is niet OVB-lid (of was het niet ten tijde van de saneringswerken);
- Facturatie is opgenomen in meetstaat of offerte (zit niet vervat in overhead van aannemer);

Rooien van bomen en struikgewas

Deze post betreft niet het vrijmaken of opruimen van het terrein om BSW mogelijk te kunnen maken. Dit betreft dus enkel het verwijderen van bomen en struikgewas in de te saneren zone.

Opbraak en herstel van verharding

Opbraak van verharding (Klinkers, asfalt, beton, ...) worden terugbetaald, enkel voor het gedeelte of de oppervlakte die noodzakelijk was voor de tankstationgerelateerde saneringswerken uit te voeren.

Herstel van verharding wordt enkel terugbetaald indien dit functionele herstelwerken betreft die buiten de milieuwetgeving vallen. Alle herstelwerken dienen duidelijk gemotiveerd te worden.

Datum: 09/02/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.26 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

In principe worden alle herstellingswerken op het openbaar domein en bij burenen/derden terugbetaald.

Voor het herstel van verhardingen geldt bovendien ook dat:

- Er mag in geen enkel geval sprake zijn van meerwaarde;
- Dit tegen marktconforme prijzen werd uitgevoerd.

Herstellen van verharding houdt in dat er:

- (Onder)fundering (steenslag);
- nieuwe beton, asfalt, klinkers, ... geplaatst wordt.

Afbraak en herstel muurtjes, hekken, hagen, ... bij de burenen

Worden enkel vergoed indien noodzakelijk voor de sanering en aan marktconforme tarieven. Voor het heraanleggen van beplantingen en hagen bij burenen worden enkel “jonge” plantjes aanvaard.

Opbraak/uitbraak ondergrondse structuren

Opbraak of afbraak van ondergrondse structuren zoals ballastplaat, sokkels (pomp) en luifelvoeten (funderingen) worden enkel terugbetaald indien ze strikt noodzakelijk zijn voor de sanering. Enkel het gedeelte gelegen in de saneringszone komt in aanmerking voor terugbetaling.

Opmerking: Sloopkosten van bovengrondse structuren, woningen en gebouwen

Onder bovengrondse structuren wordt verstaan, niet limitatief: luifel, pompeneiland, bouwconstructies/woningen die functioneel/deels functioneel waren voor de exploitatie van het tankstation (vb. shop). Het ontmantelen van bovengrondse structuren gebeurt in het kader van de vergunningswetgeving of in het kader van verbouwingswerken en worden in geen geval terugbetaald.

2.4 Transport verontreinigde grond

Conform het SWA komt BOFAS tussen voor de kosten van afvoer van de verontreinigde gronden. Deze kosten zijn aan te tonen aan de hand van facturen en kunnen maximaal 0,12€ per ton en per km bedragen.

De terugbetaling geldt enkel voor de afvoer van de verontreinigde grond, voor zover deze conform de wetgeving niet kan hergebruikt worden op de te saneren site. En uiteraard enkel indien het tankstationgerelateerde verontreinigde grond betreft.

Voor de afvoer van propere grond (onder saneringsdoelstelling of herbruikwaarde) is er geen tussenkomst van BOFAS.

Zie algemene toelichting mbt inbrengen van de kosten in de rekeningstaat.

Datum: 09/02/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.27 of 31

T8511_Procedure:
Indienen van een terugbetalingsdossier
Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

Datum: 09/02/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.28 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

2.5 Ex-situ grondverwerking

De tussenkomst geldt enkel voor de tankstationgerelateerde verontreiniging en voor zover het verontreinigde grond betreft die conform de wetgeving niet kan hergebruikt worden op de te saneren site (boven saneringsdoelstelling of herbruikbaar).

Verwerking van “propere” grond (beneden saneringsdoelstelling) wordt nooit vergoed: deze grond had moeten herbruikt worden op de site. Afvoer en verwerking van deze gronden is een gevolg van het grondoverschot (investeringswerken) of onvoldoende verdichtbaarheid in functie van de investering.

Zie algemene toelichting mbt inbrengen van de kosten in de rekeningstaat.

2.5.1 Biologische reiniging

Terugbetaalbaar op basis van het voorleggen van facturen van het verwerkingscentrum. Met een maximum van 30 EURO per ton.

Indien geen afzonderlijke facturen van het verwerkingscentrum aanwezig zijn en indien de kosten niet zijn opgesplitst in de detailfactuur van de aannemer, kan een forfait worden toegestaan van max. 30 EURO per ton voor kleine hoeveelheden (tot max. 200 ton) en voor grotere hoeveelheden tot max. 25 EURO per ton.

De verwerking van en de hoeveelheid verwerkte grond moet aangetoond worden aan de hand van weegbonnen en verwerkingsattesten van het grondreinigingscentrum.

2.5.2 t.e.m. 2.5.4 Overige verwerkingsmethodes

Overige verwerkingsmethodes zoals fysico-chemie of thermische behandeling komen slechts sporadisch voor, zijn slechts uitzonderlijk nodig voor tankstationeigen verontreinigingen en moeten duidelijk gemotiveerd zijn.

In de meeste gevallen zal de noodzaak voor fysico-chemie of thermische reiniging het gevolg zijn van tankstation vreemde verontreiniging (zware metalen, PAK's, afvalolie).

In het geval van louter tankstationvreemde verontreiniging, kan BOFAS niet tussenkomen.

In het geval van “gemengde” verontreinigingen (tankstationeigen en -vreemd) kan BOFAS niet tussenkomen voor de meerkosten van verwerking ten gevolge van de vreemde verontreiniging. Enkel de kosten ter waarde van biologische reiniging van de grond kunnen terugbetaald worden. Hiervoor worden dezelfde maxima gehanteerd als opgegeven in hoofdstuk 2.5.1 Biologische reiniging.

Datum: 09/02/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.29 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

2.6 In-situ (incl. benodigde infrastructuur en verbruik)

Volgende kosten worden terugbetaald:

- het aanbrengen van de ondergrondse en bovengrondse infrastructuur in kader van (latere) in-situ werken. Hieronder vallen onder andere ook het plaatsen van een drain in de ontgravingszone, plaatsen van wachtputten en leidingen, putdeksels;
- mob/demob en instandhouding van de IS-sanering, op te splitsen in onderstaande technieken waarbij inzake termijn instandhouding moet aangetoond worden dat dit batneec is;
- de verbruikskosten inzake grondstoffen of materialen.
- Het verbruik van actief kool, op basis van voorgelegde facturen
- Verbruikskosten van energie:
 - Voor elektriciteit op basis van een aparte teller en indien de tellerstandes afzonderlijk opgenomen zijn in het milieukundig dagboek
 - Voor brandstof op basis van afzonderlijke facturen

Zie algemene toelichting mbt inbrengen van de kosten in de rekeningstaat.

Deze kosten moeten ondergebracht worden bij de onderstaande bijhorende posten:

2.6.1 Bodemluchtexttractie/ injectie

Indien de Bodemluchtexttractie/injectie gecombineerd is met een grondwaterverlaging, moet het deel grondwaterverlaging onder de post 2.6.4 **Error! Reference source not found.** opgenomen worden.

2.6.2 On-site landfarming

Alle kosten voor aanbrengen, instandhouding en ontmanteling van de landfarm kunnen onder deze post ingebracht worden.

2.6.3 Airsparging

Alle kosten van installatie, instandhouding en ontmanteling mbt airsparging kunnen onder deze post worden ingebracht.

Datum: 09/02/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.30 of 31

T8511_Procedure: Indienen van een terugbetalingsdossier Sluiting bij wijze van overgangsmaatregel (SR)

2.6.4 Pump & Treat

Een onderscheid moet gemaakt worden tussen een bemaling (inclusief WZI) die enkel noodzakelijk was voor het ontgraven van de verontreinigde grond enerzijds en de actieve sanering van het grondwater door middel van pump & treat anderzijds.

Indien voor de graafwerken een bemaling noodzakelijk was, die enkel hiervoor gediend heeft en niet in stand werd gehouden als pump & treat na de grondwerken, worden de kosten voor deze bemaling en WZI bij post **Error! Reference source not found. Error! Reference source not found.** geplaatst:

Installatie filters, pompen en instandhouding van deze bemaling worden onder post 2.3.5 **Error! Reference source not found.** geplaatst. De waterzuiveringsinstallatie (WZI) wordt onder post 2.3.6 Grondwaterzuivering bij geplaatst.

Indien de bemaling ook gebruikt werd voor pump & treat, na de grondwerken, kunnen zowel alle kosten voor de bemaling als voor de WZI bij grondwater aangerekend worden (post **Error! Reference source not found. Error! Reference source not found.**).

Indien gecombineerd met bodemluchtexttractie worden de kosten verdeeld over deze post en post **Error! Reference source not found. Error! Reference source not found.**

2.6.5 Gestimuleerde natuurlijke attenuatie

Bij gestimuleerde natuurlijke attenuatie of afbraak worden actief van nutriënten/ bacteriën/reagentia ... toegevoegd aan de bodem. Hieraan wordt ook een “actieve monitoring” gekoppeld voor de procesopvolging. De kosten hiervan worden onder deze post ondergebracht.

Indien enkel een opvolging van de natuurlijke afbraak wordt uitgevoerd, worden de kosten opgenomen onder post 2.2.3 Monitoring of nazorg.

2.6.6 Andere in-situ werken

Andere in-situ saneringstechnieken dan vermeld in post 2.6.1 tem 2.6.5.

Datum: 09/02/2011	Verantwoordelijke	Goedgekeurd door:	Procedure	T8511_PRO _Indienen terugbetalingsdossier SR
Vervangt versie: -	Leen Vandenbussche	Kris Eggermont	Versie 1	p.31 of 31